

NAKLEPI

Vse one, ki so dobili drugo številko „Grude“, pa se ne nameravajo na list naročiti, in naše poverjenike, ki so dobili v svrhu propagande po več številk, pozivamo, da nam vse preostale izvode druge številke t a k o j vrnejo, ker so nam vsled velikega števila novih naročnikov pošle.

REKLAMACIJE. Kdor lista ne prejema v redu, naj tega ne sporoča uredništvu, ampak vedno in izključno samo upravništvu Grude, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7. Vsi prizadevi naj se ravna po tem: kajti na uredništvo naslovljene reklamacije bodo ostale brezuspešne. Toliko v pojasnilo, da ne bo potem nepotrebnih zamer.

ORGANIZACIJA.

Društvo kmetiskih fantov in deklet na Brezovici je priredilo v nedeljo, dne 22. t. m. dvoje lepo obiskanih predavanj „o uporabi umetnih gnojil“ in sicer ob 11. uri dopoldne v šolskih prostorih na Brezovici ter ob 3. uri popoldne v sokolski telodavnici v Notranjih goricah. Gospodu predavatelju Marinčeku se tem potom najlepše zahvaljujemo za njegovo vseskozi zanimivo in podučno predavanje.

Konferenca jugoslovanske zemljoradniške omladine se je vršila dne 6. in 7. t. m. v Sarajevu. Udeležili so se je zastopniki iz Srbije, Hrvatske, Bosne in Hercegovine, Dalmacije in Slovenije. Zastopan je bil tudi naš akademski klub iz Prage. Glavni predmet razprave sta bili vprašanji organizacija naše omladine in ustanovitev Zveze celokupne jugoslovanske zemljoradniške omladine na eni strani, na drugi strani pa se je razpravljalo zelo obširno o kongresu vseslovanske zemljoradniške omladine, ki se bo vršil, kakor je znano, od 5. do 8. septembra v Ljubljani in na Bledu.

Kakor so se glasila poročila zastopnikov iz posameznih pokrajin, napreduje organiziranje naše omladine povsod prav dobro in stanovska zavest mlajših zmaga nad neodvisnostjo in brezbriznostjo starejših.

O posameznih vprašanjih, ki so se reševala na konferenci, spregovorimo v prihodnjih številkah obširneje.

ŽENSTVO.

O kmetiski obleki. (Konec.)

Spominjam se, ko sem bila še majhna in sem hodila iz mesta k babici na obiske v gorsko vasico. Doma pri babici je tedaj bila samo še edina hčerka, ki še ni bila omožena, to je bila moja teta Polona. Ona je nosila lično kmečko obleko za delavnike. Spominjam se, kako se je bleščal v solncu njen beli ošpetelj sredi njive. Imela je toliko kril z modrčkom, kolikor je dni v tednu, a ošpeteljniov dvakrat toliko. Teta Polona se mi je zdela neizrečeno lepa v svoji obleki toliko ob delavnikih, še bolj pa ob nedeljah, ko je k maši oblekla dragoceno, svetlikajoče svileni krilo, izpod modrčka.

so ji sršali naškrobani in prekrasno zlikani rokavi ošpetlja z vezenimi zapestnicami. Pripasala si je širok črn svilen predpasnik, ob strani so ji vihrahi svileni trakovi. Preko pleč je ogrnila pisano ruto. V rokah je držala mašne bukvice, ovite v zobčasto rutico, ki je dišala po rožmarinu, nageljnih in rezedi. In mislim, da sem morala biti na moč smešna, kakor mala opica v cirkusu, ko sem jaz, mestni otrok, stopicala v našemljeni mestni oblecki poleg nje. Spominjam se, da so mladi farani, ki so se zbirali pred cerkvijo, večkrat ponagajali: „Šment, si brhka Polona!“

Da brhka je bila! Zdravo, krepko kmečko dekle, oblečeno v okusno domačo obleko. Ni bila krasotica, a bila je brhka in mična, kakor bi bila mična in brhka vsa kmečka dekleta, ki bi se nosile po svoje. Spominjam se, da je prišla včasih moja mati iz mesta k babici na obiske. Za šalo je preposila teto Polono, da se je našemila v njeno gosposko obleko. Kako je bila smešna! Babica, moja mati in kdorkoli je bil poleg, se je lomil od smeha in bil ob kolena, tako je učinkovala mestna obleka na zači teti Poloni. Pa? Pa je bila moja mati na moč brhka, če je oblekla tetino kmečko obleko.

Da je kmečka noša mnogo bolj lična in pripravana nego gosposka, je spoznala zadnja leta tudi mestna dama. Po letoviščih vidimo gosposke ženske v kmečkih oblekah, dočim se naša kmečka dekleta še vedno odevajo v obleko, ki jim jo za gosposko obleko nespretna domača šivilja ukroji in sešije. Kako klavrne postave naših sicer zalih kmečkih deklet hodijo sedaj ob nedeljah v cerkev v domišljiji, da so na moč brhke...

Kje si, ljuba teta Polona, da bi stopila mednje v svoji okusni kmečki obleki, z bleščečim belim ošpetljem, košato nagubanim krilu, šumečem predpasniku z vihrajočimi trakovi, z mašnimi bukvicami v rokah, zavitimi v zobčast robček, duhteč po nageljnih in rožmarinu?

Pridi teta Polona, pokaži se! Prepričaj s svojo osebo kmečka dekleta, da ne leži njih čar v gosposko prikrojenih cunjah, ampak v domači, kmečki obleki. Pokaži jim svoja bela naškrobana spodnja krila, pokaži lične ošpetlje, pokaži jim, kaj je lepo.

Ni Te. — Pač, si! Toda moda je potegnila tudi Tebe v svoj vrtoglavi vrtinec. Pogospoščene sestre so te prepričale, da je ozko, kratko krilo iz našarjenega, malovrednega blaga lepše, kakor tvoje. Za lični ošpetelj si dobila gosposko bluzo, ki ti ne pristoja, rekle so ti, da predpasnik ni za v cerkev. Sto reči so ti natvezile, ker so ti zavidele tvojo preprostost, v kateri je bilo toliko lepote. Klavrna, neokusna namišljena gosposka cunja odeva tvoje telo in ga pači. Toda jaz te vseeno pričakujem. Pričakujem te tako, kakršna živiš v mojem spominu. Odpri svojo skrinjo in dvigni iz nje zaklade, odeni jih in stopi med dekleta in žene. Še enkrat stopaj od tihega doma po mehki poljski poti proti cerkvi, da se poigra veter s tvojim širokim, nagubanim krilom in šumečimi trakovi. Še enkrat teta Polona, in potem vprašaj: „Katera gre za menož?“

Utva.

PROSVETA.

Miha Maleš: 10 orig. lesorezov slovenskih umrlh. Krasna grafična mapa obsega portrete znanih slovenskih mož: Prešern, Vraz, Langus, Bleiweis, Koseški, Wolf, Janežič, Svetec, Cegnar in Valjavec. To lepo umetniško delo je izvršil naš kamniški rojak, mladi in nadarjeni Maleš. Mapa je v vsakem oziru lepo delo, ki širi Maleševo ime po naši domovini. V prometu je le še prav neznatno število tega dela — menda 15 izvodov —, ki se prodaja po 200 Din izvod. Naročniki „Grude“ imajo poleg tega še priliko, da poskusijo svojo srečo z ugankami v tej številki, kajti med nagradami je prva — mapa Maleševih lesorezov. Kdor ima pri srečkanju srečo, naj ne zamudi prilike!